

Datum
2021-11-29

Inriktning för jämställdhetsintegrering på Tillväxtverket 2022–2025

Datum: 2021-11-29

Diarienummer: Å 2021-738

Dokumentnamn: Inriktning för jämställdhetsintegrering på Tillväxtverket 2022–2025

Inriktning för jämställdhetsintegrering på Tillväxtverket 2022–2025

Beslutet att godkänna denna inriktning har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Handläggningen har gjorts av Anna Ebenmark, Sara Jonasson, Imber Råbock och Malin Price. Den sistnämnda var föredragande för ärendet.

Stockholm 2021-11-29

Gunilla Nordlöf

Malin Price

Kontaktperson för arbetet med jämställdhetsintegrering

Namn, titel: Malin Price, Ledningssekretariatet

Telefonnummer: 08 681 66 46

E-postadress: malin.price@tillvaxtverket.se

Innehåll

1. Inledning	4
1.1 Tillväxtverkets roll.....	4
1.2 Jämställdhet och företagande	5
2. Jämställdhetspolitiska målen.....	5
3. Inriktning för Tillväxtverkets arbete med jämställdhetsintegrering 2022–2025	6
3.1 Jämställd fördelning av finansiella resurser	7
3.2 Jämställdhetsintegrerad kunskapsutveckling	7
3.3 Inkluderande kommunikation	8

1. Inledning

1.1 Tillväxtverkets roll

Tillväxtverkets övergripande mål är *Hållbar tillväxt och växande företag i alla delar av Sverige*. Hållbar tillväxt handlar om att skapa ekonomiska resurser inom ramen för människans och planetens behov och begränsningar. Det kräver att ekonomin förändras och förnyas. Vi verkar för att genomföra insatser som når regioner och företag i alla delar av landet så att hela befolkningens kompetens, företagsamhet och erfarenheter tas tillvara. Detta skapar goda förutsättningar för att nya lösningar växer fram och introduceras i ekonomin. Myndigheten ska verka för ekonomisk förnyelse och omvandling och behöver därför nå ut till breda grupper av människor, branscher och företag som alla på olika sätt kan vara med och utveckla svenskt näringsliv. Vi arbetar för att främja företagande som ett verktyg för att utveckla och sprida lösningar på samhällsutmaningar.

I regleringsbrevet för 2021 fick Tillväxtverket uppdraget att:

”Tillväxtverket ska fortsätta att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering i syfte att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen (skr. 2016/17:10). Tillväxtverket ska redovisa inriktningen för det fortsatta arbetet med jämställdhetsintegrering för åren 2022—2025 till regeringen (Näringsdepartementet) senast den 1 december 2021.¹”

Arbetet med jämställdhetsintegrering utgör ett verktyg för att våra insatser ska kunna bidra till att nå vårt övergripande mål liksom de uppsatta målen för regional utvecklingspolitik samt sammanhållande landsbygdspolitiken och näringspolitiken. De olika politikområdena ska alla bidra till att främja jämställdhet mellan kvinnor och män.² Därtill har Tillväxtverket i sin instruktion att bland annat beakta kvinnors och mäns förutsättningar i utveckling och genomförandet av insatser. Genom att på ett systematiserat sätt integrera jämställdhet i verksamheten kan Tillväxtverket utveckla genomförandet av myndighetens insatser. En utveckling kräver att:

- Det finns en tydlig styrning och uppföljning som stödjer arbetet med jämställdhetsintegrering
- Arbetet genomförs i linjeorganisationen
- Insatserna är verksamhetsanpassade
- Det finns könsuppdelad statistik att tillgå
- Det finns ett kunskapsbaserat stöd för arbetet på myndigheten

¹ Tillväxtverkets regleringsbrev för 2021

² I en nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 lyfts att arbetet med att främja jämställdhet, integration, mångfald och andra sociala dimensioner är viktigt i genomförandet av politiken. Den sammanhållna landsbygdspolitiken ska bidra till likvärdiga och jämställda livsvillkor. I skr (2015/16:69) Politik för hållbart företagande, som utgör en del av näringspolitiken, framgår att svenska företag förväntas agera jämställt i Sverige och kan utgöra goda förebilder genom en jämställd fördelning av makt och inflytande samt jämställda löner. Den nya turismpolitiken har dessutom i uppgift att främja jämställdhet, mångfald och integration.

1.2 Jämställdhet och företagande

Jämställdhet bidrar till utveckling och tillväxt på såväl samhällsnivå som organisationsnivå. Genom att jämställdhet också fördjupar demokratin och det sociala kapitalet bidrar det även till att skapa långsiktiga förutsättningar för hållbar tillväxt liksom öka samhällets innovationsförmåga och resiliens.³ Jämställdhet och mångfald bidrar även till att stärka kundorientering och innovation genom att fler perspektiv och strategier för problemlösning tillämpas på komplexa problem⁴, vilket ökar förmågan att generera nya idéer och bidrar till ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar. Samtidigt så vet vi att kvinnor som driver eller vill driva företag möter fler hinder i form av attityder och stereotypa föreställningar, vilket påverkar deras framtids- och tillväxtpotential. Detta gäller även för kvinnor och män med utländsk bakgrund.

År 1989 publicerades den första stora svenska studien av kvinnor som företagare. Studien visade att det fanns motstridiga och stereotypa föreställningar om kvinnor som företagare, både som grupp och individer. Dels förekom föreställningar om att det inte fanns några kvinnor som var företagare, dels att det fanns för många kvinnor som var företagare inom vissa branscher. Dels beskrevs kvinnorna som karriärister, dels som hobbyföretagare. Därtill fanns också bilden av att kvinnor som drev företag saknade tillväxtambitioner. Därefter har studier i hög grad kunnat avfärda dessa föreställningar. Forskningen om kvinnor som företagare och entreprenör med genusperspektiv har fortsatt. I en studie har företagandets manliga präglning studerats och en av huvudslutsatserna var att dominerande föreställningar förstärker olikheterna mellan kvinnor och män som företagare och att strukturerna inte ifrågasätts.⁵

Kvinnors och mäns företagande är könsuppdelat på ungefär samma sätt som arbetsmarknaden i övrigt. Vanligtvis driver kvinnor liksom män företag i tjänstesektorn. Kvinnor är dock överrepresenterade inom vård- och omsorgsbranscherna, kultur, nöje och fritid medan männen är överrepresenterade i transport- och byggbranschen.⁶

Sedan 1980-talet har olika regeringar satsat på kvinnor som företagare. Exempelvis avsattes 2011 totalt 4 300 miljoner kronor till insatser för näringspolitiken i Sverige, där 100 miljoner särskilt avsattes till satsningar på kvinnor som företagare. Detta innebär att 2,3 procent av stödet specifikt riktades till de 30 procent av företagarna som var kvinnor.

2. Jämställdhetspolitiska målen

Jämställdhetspolitikens övergripande mål "att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv" bryts ner i sex delmål som anger dess fokus och inriktning:

1. **En jämn fördelning av makt och inflytande.** Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattande.

³ Tillväxtverket, Att fortsätta välja jämställdhet, 2019

⁴ Ibid.

⁵ Högsköleverket, Genusperspektiv på företagsekonomi, 2012

⁶ Tillväxtverket, *Kvinnors och mäns företagande – fakta och statistik 2012*, 2012

2. **Ekonomisk jämställdhet.** Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
3. **Jämställd utbildning.** Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
4. **Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.** Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
5. **Jämställd hälsa.** Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma förutsättning för en god hälsa och erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
6. **Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.** Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.⁷

När det gäller de jämställdhetspolitiska målen är det primärt delmål 1 och 2 som berör Tillväxtverket. Genom att koppla dessa till myndighetens verksamhet tydliggörs sambanden mellan Tillväxtverkets insatser och målen i jämställdhetspolitiken.

Indirekt kommer Tillväxtverkets insatser även kunna bidra till delmål 3. Detta genom att vi i våra insatser kan utmana traditionella könsnormer vilket kan leda till att kvinnor och män söker sig till utbildningar och branscher som de traditionellt sätt inte söker sig till. På så sätt kan också bredden på tillgänglig arbetskraft öka. Frågan om kompetensförsörjning är av stor vikt för företagen och bristande tillgång på lämplig arbetskraft är ett stort tillväxthinder för småföretagen enligt Tillväxtverkets undersökning⁸. Det finns rapporter som hävdar att det snarare är tillväxt i sig själv som bidrar till jämställdhet, främst i form av en generellt höjd utbildningsnivå och ökat deltagande på arbetsmarknaden. Andra rapporter menar att jämställdhet visst är en möjliggörare för höjda utbildningsnivåer och ökat deltagande på arbetsmarknaden, och att en god ekonomisk utveckling driver på jämställdhet – men att ojämställdhet och ojämlikhet behöver adresseras genom särskilda satsningar för att kvinnors deltagande på arbetsmarknad och tillgång till resurser ska förändras och därigenom bidra till tillväxt.⁹

Om fler kvinnor och män kommer i egen försörjning kan det också ha en positiv effekt på kvinnors och mäns hälsa samt bidra till en mer jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet, vilket indirekt bidrar till delmål 4 och 5.

3. Inriktning för Tillväxtverkets arbete med jämställdhetsintegrering 2022–2025

I de insatser som Tillväxtverket utvecklar och genomför ska kvinnors och mäns förutsättningar beaktas. För att vi på ett systematiskt sätt ska kunna integrera jämställdhetsarbetet i verksamheten har ett antal strategiska områden identifierats. Områdena utgör riktningen för det arbete som behöver genomföras för att Tillväxtverket ska uppnå en jämställdhetsintegrerad verksamhet och bidra till att våra insatser fortsätter stärka företag och regioner. Detta kommer att resultera i goda förutsättningar för att nya lösningar växer fram

⁷ [Mer om jämställdhetspolitikens mål - Regeringen.se](#)

⁸ [Företagens villkor och verklighet - Tillväxtverket \(tillvaxtverket.se\)](#)

⁹ Tillväxtverket, *Att fortsätta välja jämställdhet*, 2019

och introduceras i ekonomin, eftersom hela befolkningens kompetens, företagsamhet och erfarenheter tas tillvara.

De områden som identifierats är:

- 1) Jämställd fördelning av finansiella resurser
- 2) Jämställdhetsintegrerad kunskapsutveckling
- 3) Inkluderande kommunikation

Inför arbete med de strategiska områdena kommer Tillväxtverket genomföra en kartläggning för att identifiera problem med ojämställdhet inom våra verksamhetsområden eller de i samhället som vi kan bidra till att lösa. Kartläggningen kommer resultera i en handlingsplan för jämställdhetsintegrering med specifika aktiviteter för respektive strategiskt område. Kartlägningsarbetet påbörjas första kvartalet 2022 och arbetet med handlingsplanen under andra kvartalet.

3.1 Jämställd fördelning av finansiella resurser

Målsättning: Vi ger kvinnor och män likvärdiga möjligheter att söka och beviljas finansiellt stöd

Tillväxtverkets finansiella resurser ska bland annat riktas till områden som är prioriterade av vår uppdragsgivare, vilken jämställdhet är. Tillväxtverket arbetar för att kvinnor och män ska ges likvärdiga möjligheter till att söka och beviljas finansiellt stöd och genom en mer jämn fördelning av finansiella resurser kan vi bidra till ökad jämställdhet i samhället samtidigt som vi främjar hållbar utveckling och tillväxt. Ökad jämställdhet, i form av minskade skillnader i tillgång till dessa resurser, gör att kvinnor får samma förutsättningar och resurser, vilket ger potential att bidra till ökad tillväxt.

För att ge kvinnor och män likvärdig tillgång till utvecklings- och tillväxtresurser behöver vi utreda hur det kan förbättras. I kartläggningen behöver därför detta analyseras så att tydliga aktiviteter kan tas fram som främjar en mer jämställd fördelning av finansiella resurser från Tillväxtverket. För att undersöka detta behöver vi bland annat tillgång till könsuppdelad statistik i våra system. Kartläggningen behöver därför se till möjligheterna att utveckla våra system för att kunna samla in könsuppdelad statistik.

Bidrar till jämställdhetspolitiska delmål: Genom att vi arbetar för att kvinnor och män ska ha likvärdiga möjligheter att söka och beviljas finansiellt stöd så bidrar vi primärt till att uppnå målsättningen för delmålen 1 och 2. Indirekt kan det även bidra till delmål 3.

3.2 Jämställdhetsintegrerad kunskapsutveckling

Målsättning: Vi agerar på kunskap om kvinnor och mäns förutsättningar och livsvillkor

Tillväxtverket är en kunskapsmyndighet som både använder och producerar kunskapsunderlag kring företagande och dess förutsättningar. Vi nyttjar den kunskap vi samlar in för att utveckla vår egen verksamhet samt genom att sprida den och vara till direkt nytta för andra aktörer. Därför är det av stor vikt att våra underlag är mer jämställdhetsintegrerade.

I vår utvecklingsstrategi¹⁰ konstateras behovet av att kontinuerligt stärka kunskapsutvecklingen inom myndigheten. Genom att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering stärks Tillväxtverket i sin roll som kunskapsmyndighet. Synliggörandet av kvinnors och mäns förutsättningar och livsvillkor är en viktig utgångspunkt i Tillväxtverkets gemensamma kunskapsproduktion. Denna förförståelse behöver ligga till grund för att myndighetens insatser ska skapa mest värde och ge störst effekt för våra kunder. Det är också en viktig del i Tillväxtverkets strävan att vara en myndighet i takt med tiden.

Bidrar till jämställdhetspolitiska delmål: Genom att vi agerar på kunskap om kvinnor och mäns förutsättningar och livsvillkor bidrar vi primärt till att uppnå målsättningen i delmålen 1 och 2.

3.3 Inkluderande kommunikation

Målsättning: Vi kommunicerar inkluderande och utmanar bilden om vem som är normen för att nå bredare målgrupper med våra erbjudanden.

Tillväxtverket ska arbeta för en inkluderande kommunikation för att upptäcka idag osynliga potentiella målgrupper. Det innebär att vi beaktar kön, ålder, bakgrund, branscher och företagsformer och bredden av kommunikationskanaler i vårt kommunikationsarbete. Vårt sätt att kommunicera är avgörande för om människor ska känna sig inkluderade och välkomna eller exkluderade och osynliga. Genom en jämställd och inkluderande kommunikation framställer och synliggör Tillväxtverket kvinnor och män på lika villkor.

På Tillväxtverket har vi en interaktiv guide för att hjälpa oss att bemöta våra målgrupper på ett sätt som uppfattas som inkluderande och välkomnade. För att nå en bred målgrupp strävar vi efter en inkluderande kommunikation och att utmana bilden om vem som är normen exempelvis för företagare i specifika branscher. Det här arbetet behöver vi utveckla och stärka och tillämpa i högre grad vid exempelvis utlysningar av medel för att på så sätt skapa möjligheter för att inkludera fler i våra insatser.

Bidrar till jämställdhetspolitiska delmål: Genom att vi kommunicerar inkluderande och utmanar bilden om vem som är normen bidrar vi primärt till att uppnå målsättningen för delmålen 1 och 2.

¹⁰ [Utvecklingsresan - Tillväxtverket \(tillvaxtverket.se\)](#)